

ACC. N:R. M. 14015: 1-8.

Landskap: Halland Upptecknare: Carl Gullberg
Härad: Hök Berättare: August Hansson, Kramsjön
Socken: Heishult Berättarens yrke: lantbrukare, nämndeman
Uppteckningsår: 1956 Född år 1899 i Kramsjön, Heishults Aiv.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-8.

LUF 73.

ACC. N:R M. 14015:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Mejeriet här startade så tidigt som 1902-03, det minns jag för att det var en morbroder till mig som var den förste ordföranden, Karl Olofsson hette han. Och det gick nog så lätt för här har man sedan gammalt haft mer intresse för djuren än för säden. Här har det inte varit några som flyttat in till bygden som har gått främst då det gällde att införa nyheter till bygden utan det har varit vårt eget folk som har gjort det.

För vägarna mellan Laholm och Markaryd och mellan Hishult och Ängelholm fick kommunen själv stå och då gjorde de så att varje by skulle stå för en viss bit av vägen. Vi hade var sin lott då. Ramsjöns by hade till exempel 300 meter väg att underhålla borta vid Skogsgård på vägen till Fagerhult. Vägloten vid Laholm-Markarydvägen minns jag inte för det var längre tillbaka som den försvann. Det var Jacob Bengtsson som var den som drev på då det gällde att få vägbyggena genomförda.

Genom folkskolan tycker jag inte att vi har fått så mycket nytt. För oss på min tid så var de lärarinnor som vi hade inte intres-

ACC. N:R M. 14015:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

serade för mycket mer än att vi skulle lära oss att skriva och räkna och så skulle vi kunna vår kristendom förstås. Men inte fick vi lära oss några lantbrukstekniska frågor av dem utan det har mest varit genom tidningar och böcker och de föreningar som vi har bildat och genom de föredrag de höll där. Men kurser har det inte varit så mycket, åtminstone inte för min del.

Laholm är väl staden som man åkte till mest. Vi åkte dit med våra smågrisar och stora med för den delen och då fick vi åka i gryningen och kom inte tillbaka förrän det var mörkt oftast. Och då hade vi alltid som jämt på långvägfärder vissa platser som vi rastade på. Småplatserna är väl svåra att få tag på nu så mycket som vägen är förändrad, men för smålänningarna uppifrån Markaryd var Hishult ett sådant ställe som man skulle stanna på. Till Hälsingborg åkte man för att sälja sitt virke till bönderna på slätten omkring eller till uppköparen i staden. För pengarna köpte vi oftast spannmål för det hade vi ont om. Och det var alltid besvärligt att med lastade vagnar komma uppför åsen här vid Stavershult.

ACC. N:R M. 14015:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det kanske har varit mer skillnad förr mellan de olika landskapen
än vad det är nuförtiden. Nu räknar vi oss bara i byar och bryr
oss inte om vilket landskap de tillhör. Det kanske har gjort sitt
till att de byarna som hos oss ligger vid gränsen, Boalt, Långalt
och Smedshult, för de har varit så att de till hälften tillhört
Hishult och till hälften Örkelljunga, och för Långalt har det
varit så att det har varit ^{den} ~~den~~ ^{östra} ~~den~~ norra delen som hört till Hishult
och då blir det så konstigt om man skall börja räkna med land-
skapsgränsen också. Nej, vi säger Långalts by och sedan bryr vi oss
inte om om de är skåningar eller inte. Men jag minns ifrån folk-
skolan i Björkeberg att där delade vi upp oss på skåningar och
hallänningar då vi hade snövolllskrig på vintern och det kanske
är något som är kvar från förr. Men nu är det ju så med folkskolan
att den centraliseras allt mer och mer. Förr hade vi här i Hishults
socken skolor i Slätthult eller Linghult, i Kåphult, i Kornhult
och i Norra Össjö och här i Björkeberg och så inne i Hishult.
Men nu så lägger de ju ner allt det där och kör med skolskjutsar

ACC. N:R M. 14015:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

istället ner till Hishult. Och jag vet inte vad som de tjänar på det för det vet man ju inte vad man skall göra av med de gamla skolhusen för de duger ju ännu att använda och lärarbostäderna står ju tomma och det är ju synd på dem.

Och vägen här uppifrån Ramsjön ner till Hishult (5 km) var väl förut mest ett par hjulspår för inte kunde vi underhålla den ordentligt och inte behövde man så mycket väg för den tidens vagnar heller. Men för bilarna och de andra motorfordonen måste vi ha ordentlig väg nu och med den får vi hjälp av kommunen.

Bara för ett par tiotal år sedan så vet jag många som körde med kor, det var inte alls ovanligt här. Jag vet att så sent som nu på fyrtiotalet, så körde Nils Petter Nilsson i Långaltsbygget med sådana, men han var född 63 förstås. De körde in korna på samma sätt som ett par hästar och när de och när de hade dem förspända hade de ett ok över bogen och istället för betsel hade de tömmarna om hornen på dem och så styrde de på det viset att de vred huvudet åt det håll de ville att kon skulle gå. Det var så tidigt som 1905

ACC. N:R M. 14015:5

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

...
som vi här på Ramsjön skaffade oss slättermaskin, och det var då
väl nästan den första i Hishult, åtminstone här sydpå. Och 1907
bildade vi här söderut i socknen den första tröskföreningen; det
var Boalts, Ramsjöns, Flyholmens och Björkebergs byar. Den följdes
snart av flera. Men man kan inte säga att vissa partier av socknen
utvecklats hastigare och kommit längre än andra, utan det är mera
så att det är enstaka konservativa personer som hållit tillbaka
på sina platser men de har varit spridda över hela socknen så att
de har inte kommit att dominera någon hel trakt. Kanske skulle
man dock kunna säga att de alldeles uppe vid gränsen mot Markaryd
har varit något före, för smålänningarna har ju ofta varit före
oss när det har gällt att införa och pröva nyheter.
Uppfödningen av djur har övervägt över sädesodlingen. Det är sär-
skilt svin som vi har fött upp, men också mycket nöt har det varit.
Vi fick sälja djuren ned till slätten och istället fick vi spannmål.
Det kunde också hända att fodret till djuren inte räckte till,
utan vi måste köpa det också, även om vi då hade mycket mer löv

ACC. N:R M. 14015:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

och gav åt djuren. Och vi hade förr utmarkerna gemensam för hela byn och där gick boskapen tillsammans och till dem hade vi en getapojk. Ja, lövängen ser man väl rester av än på sina håll här. Någon byastämma eller äldermansgille har det inte varit så länge jag kan minnas tillbaka här i Ramsjön.

Binäringar har vi haft mycket här i socknen och har väl än. Här hemma gör vi korgar och tidningsställ och fönsterbord av rotting nu. Förr gjorde de mer potatiskorgar och stegar och laggekärl och så hängde de förstås mycket, men det har inte vi gjort här. Förr gick de själva omkring och sålde i landet vad de hade gjort hemma, nu får vi materialet och de kommer och hämtar vad vi gör.

Nej, härifrån var det ingen som emigrerade, men ifrån Björkeberg var det en hel del, men de som gjorde det är för det mesta döda nu, och när deras barn kommer hit kan de knappt tala svenska.

Här har vi byggt nytt liksom i etapper. Först byggde de här i Ramsjön vid skiftet 1859, de husen minns jag ännu. De byggde i fyrkant och husens väggar var väl inte över 4 alnar och de var långa

ACC. N:R M. 14015:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

och låga. Sedan hyggde vi nytt helt och hållet 1905 i nästan hela byn och nu håller vi på igen att bygga, så det blir tre perioder. Förr var det vanligt att man hade dräng och piga i varje gård, som inte var alltför liten. Men det går ju inte nu med de löner som man skulle få betala. Maskinerna får ersätta dem så gott det går. Den största festen vi hade var julegillet. Då bjöd man också på annadagen alla de som hade hjälpt till att hösta på sommaren. Jag minns att 1905-10 så där, så var det väl en hundra personer och mer i kyrkan, men nu är det väl mest bara en 30-40 personer, som går om söndagarna och det är väl mest äldre också. De frireligiösa har verkligen ökat eller minskat i antal, men pingstvännerna har kommit till. Där är det väl mer unga i kyrkan efter vad jag har sett.

Övertro. Så mycket om skrymt har jag inte hört. Far talade aldrig om sådant. Men nog har jag sett att de har haft sine regler de gamle och att de har trott ett och annat. Jag hörde att de talade om att Goenisse drog till den eller den gården. Och jag vet också

ACC. N:R M. 14015:8.

att en gubbe som vart sjuk, som de sade ~~hå~~ hade fått lappskottet
och över honom skulle de skjuta tillbaka över mot norr. Och ibland
då de var ute och jagade, så kunde de skjuta på fågeln så att
fjädrarna rök och ändå flög den inte eller föll ner. Då sade de
att de måste ladda med silver för att övervinna "krafterna" i
skogen. Och fortfarande så vet jag att Edwin Danielsson nere på
Flyholmen nog har sina regler för sig. Men honom går det inte att
tala med. Nere på Flyholmen har de alltid varit lite kloka av sig.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND